

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA

F. G. JACOBSA,

predstavljeni 19. februarja 2004¹

1. Tradicionalno se je čistost zlata merila v karatih in čisto zlato je bilo 24-karatno; zdaj se čistost zlata pogosto meri v tisočinkah. Vprašanje v tej zadevi je, ali je predpis države članice, v skladu s katerim so kot „zlato“ označeni le izdelki čistine 750 tisočink (18 karatov), medtem ko so izdelki čistine 375 ali 585 tisočink (9 ali 14 karatov) označeni kot „zlata zlitina“, ukrep z enakim učinkom kot količinske omejitve pri uvozu in kot tak prepovedan s členom 28 ES.

3. Komisija je septembra 2001 glede dveh od teh domnevnih ovir francoskim organom poslala obrazloženo mnenje v smislu prvega odstavka člena 226 ES.

4. Po francoskem odgovoru z dne 4. februarja 2002 je ostala sporna zgolj ovira, obravnavana v tem postopku.

Postopek

2. Komisija je novembra 2000 po prejemu pritožbe francoski vladi poslala formalni opomin, v katerem je navedla štiri načine, s katerimi bi lahko, po njenem mnenju, določeni francoski predpisi ovirali uvoz izdelkov iz zlata.

5. Komisija je 10. aprila 2003 na Sodišču vložila tožbo za ugotovitev, da Francoska republika, s tem da je pridržala oznako „zlato“ za izdelke čistine 750 tisočink, medtem ko so izdelki čistine 375 ali 585 tisočink označeni kot „zlata zlitina“, ni izpolnila svoje obveznosti iz člena 28 ES.

6. Sporni predpis je člen 522(a) code général des impôts (splošni davčni zakonik), ki se uporablja na stopnji maloprodaje posameznikom. Število tisočink mora biti določeno za izdelke iz „zlate zlitine“, vendar ni jasno, ali to velja tudi za izdelke iz „zlata“.

¹ — Jezik izvornika: angleščina.

Navedbe strank

7. Komisija navaja, da je velika večina izdelkov, ki morajo biti tako označeni kot „zlata zlitina“, uvoženih. Izdelki, ki se v državi članici, iz katere izhajajo, zakonito prodajajo kot „zlato“, se morajo v Franciji prodajati z drugačno, manj znano in manj ugledno oznako, zaradi česar je njihovo trženje tam oteženo in je s tem oviran njihov uvoz (čeprav francoska vlada zanika, da bi obstajali kakršni koli dokazi za to domnevo).

8. V skladu z ustaljeno sodno prakso pomenijo ovire prostega pretoka blaga, nastale zaradi pravil, ki določajo pogoje, ki jih mora izpolniti blago iz drugih držav članic, v katerih je to blago zakonito proizvedeno in trženo (na primer oznaka, oblika, velikost, teža, sestava, predstavitev, etiketiranje, pakiranje), v odsotnosti usklajene zakonodaje ukrepe z enakim učinkom, prepovedane s členom 28 ES, čeprav se ta pravila uporabljajo brez razlikovanja za vse proizvode, razen če je njihova uporaba upravičena z

javnim interesom, ki prevlada nad prostim pretokom blaga.²

9. Komisija meni, da v tej zadevi tak prevladujoč interes ne obstaja. Kakršna koli potreba po obveščanju potrošnikov – za katere se domneva, da so razmeroma dobro obveščeni, pazljivi in previdni³ – je lahko izpolnjena z ustreznim etiketiranjem,⁴ ki bi lahko zagotovilo podrobnejše in koristnejše informacije kot gola razlika v označevanju in v katerem bi trgovci lahko neovirano poudarili prednosti posameznega standarda čistine.

10. Francoska vlada zatrjuje, da tak interes obstaja. Pravilo o označevanju, ki je nujno za izpolnitev zahtev poštenega trgovanja in varstva potrošnikov, je lahko upravičeno, če je sorazmerno s ciljem, ki ne more biti dosežen z ukrepi, ki manj omejujejo trgovino znotraj Skupnosti.⁵ Sporni predpis je nujen za varstvo potrošnikov, saj jih preprosto in neposredno obvešča o bistveni razliki med kvaliteta proizvoda in tako preprečuje zmedo, ki bi jo lahko povzročile bolj tehnične informacije. Predpis je sorazmeren

2 — Glej na primer sodbo z dne 20. februarja 1979 v zadevi Rewe-Zentral (Cassis de Dijon) (120/78, Recueil, str. 649, točka 14); sodbo z dne 14. junija 2001 v zadevi Komisija proti Franciji (C-84/00, Recueil I-4553, točka 24).

3 — Glej na primer sodbo z dne 21. junija 2001 v zadevi Komisija proti Irski (C-30/99, Recueil, str. I-4619, točka 32).

4 — Glej sodbo z dne 9. decembra 1981 v zadevi Komisija proti Italiji (193/80, Recueil, str. 3019, zlasti točka 27).

5 — Glej sodbo z dne 5. decembra 2000 v zadevi Guimont (C-448/98, Recueil, str. I-10663, točka 27 in tam navedena sodna praksa).

s tem ciljem, ni sprejet z namenom, da bi zaščitil kakršno koli prednost domače proizvodnje in zato ni v nasprotju s členom 28 ES. **Presoja**

12. Namen te zadeve ni določiti niti, kaj bi moral biti minimalni standard čistine, da se izdelek lahko označi kot „zlato“, niti to, kateri načini so sprejemljivi za zagotovitev natančnosti določitve čistine izdelka iz zlata. Nobeno od teh meril v Skupnosti še ni bilo predmet usklajevanja. Vprašanje je, ali je ob odsotnosti takega usklajevanja francoski predpis zajet s prepovedjo iz člena 28, in če je zajet, ali je lahko upravičen.

11. Stranki se v repliki in dupliki osredotočata na to, ali ovira za trgovino obstaja ali ne. Komisija ostaja pri svojem mnenju, da predpis verjetno ovira uvoz, in poudarja, da je kateri koli ukrep, ki bi lahko ustvaril že najmanjšo oviro, zajet s členom 28. V vsakem primeru pa ni smiselno domnevati, da ima označevanje luksuznega proizvoda majhen učinek na potrošnika, in Sodišče je dosledno odločalo, da pravilo o etiketiranju manj omejuje trgovino kot pravilo o označevanju.⁶ Navedba čistine v tisočinkah na etiketi je za povprečnega potrošnika jasna in preprosta. Ne glede na to pa francoska vlada vztraja, da bi morala Komisija ugotoviti obstoj učinka na trgovino, a tega ni storila.

13. Vedeti je treba tudi, da je, vsaj v Evropi, večina zlata, ki se uporablja za proizvodnjo nakita ali drugih izdelkov iz zlata, v obliki zlitine. Vsebnost zlata je običajno med tremi osminami (375 tisočink) in tremi četrтинami (750 tisočink). Uporabljajo se tudi višji standardi, vendar je čisto ali skoraj čisto zlato pogosto premehko za obdelavo, čeprav je v nekaterih delih sveta očitno bolj priljubljeno. Zlitine se običajno uporabljajo zaradi lažje obdelave, trdnosti in vzdržljivosti. Različne zlitine so različnih barv, imajo različne fizične značilnosti in različne cene in ustrezajo različnim prednostnim izbiram potrošnikov.

⁶ — Glej sodbo Komisija proti Italiji, navedeno v opombi 4, sodbo Guimont, navedeno v opombi 5, in sodbo z dne 16. januarja 2003 v zadevi Komisija proti Španiji (C-12/00, Recueil, str. I-459).

Ali francoski predpis pomeni ukrep z enakim učinkom kot količinska omejitev?

14. Bistvo stališča francoske vlade je, da Komisija ni predložila nobenih dokazov za obstoj kakršne koli ovire za trgovino, še tako nepredvidljive ali še tako majhne.

15. Komisija v svoji tožbi navaja, da je velika večina izdelkov čistine 375 tisočink ali 585 tisočink, ki se prodajajo v Franciji, uvožena, da se v državah članicah, iz katerih izhajajo, lahko prodajajo kot „zlato“, francosko pravo pa zanje zahteva, da se prodajajo kot „zlate zlitine“; da jih oznaka „zlata zlitina“ za kupce verjetno naredi manj privlačne kot izdelke, ki so označeni kot „zlato“.

16. Ti elementi skupaj, če so ugotovljeni, po mojem mnenju pomenijo predpis, ki je načeloma nezdružljiv s členom 28 ES, zato je treba ugotoviti, ali obstaja kakšna utemeljitev, na podlagi katere bi bil ta predpis v skladu s pravom Skupnosti.⁷

17. Francoska vlada v odgovoru na tožbo zanika, da bodo proizvodi, označeni kot „zlata zlitina“, za kupce manj privlačni, in zatrjuje, da Komisija ni predložila nobenega dokaza za zatrjevani učinek na trgovino znotraj Skupnosti.

18. Vendar so, v skladu z ustaljeno sodno prakso, vsi ukrepi, ki lahko, neposredno ali posredno in dejansko ali potencialno, ovirajo trgovino znotraj Skupnosti, ukrepi z enakim učinkom kot količinske omejitve in so, na tej podlagi, prepovedani s členom 28 ES.⁸ To merilo je tukaj očitno izpolnjeno.

19. Zanikati, da sporni predpis ne more imeti nikakršnega učinka na nakupe in posledično na trgovino, ni le nesmiselno, ampak tudi nezdružljivo z glavno utemeljitevijo francoske vlade, da je predpis nujen za varstvo potrošnika.

20. Kakršna koli zahteva za varstvo potrošnikov, ki zadeva označevanje blaga glede na njegovo kakovost, ima učinek na potrošnikov

⁷ — Primerjaj na primer sodbo Guimont, navedeno v opombi 5, točke od 25 do 27.

⁸ — Sodba z dne 11. julija 1974 v zadevi Dassonville (8/74, Recueil, str. 837, točka 5); sodba z dne 11. decembra 2003 v zadevi Deutscher Apothekerverband (C-322/01, Recueil, str. I-14887, točka 66).

nakup, tudi če samo prepreči njegov nakup na podlagi zmotne predstave. Oznaka boljše kakovosti bo za potrošnika načeloma vedno privlačnejša kot oznaka slabše kakovosti. Ko so ostali dejavniki, kot na primer cena, enaki, bo oznaka kakovosti pri potrošnikovi odločitvi najverjetneje odločilna – v prid blaga s privlačnejšo kakovostjo. Ni mogoče resno zatrditi, da „zlato“ ni bolj privlačna oznaka nakita kot „zlata zlitina“.

21. Posledično lahko sporni predpis ovira trgovino med državami članicami in je kot tak načeloma prepovedan s členom 28.

Ali je predpis možno upravičiti

22. Iz zadeve Cassis de Dijon in sodne prakse, ki ji sledi,⁹ jasno izhaja, da sta varstvo potrošnikov in pošteno trgovanje cilja v javnem interesu, ki imata prednost pred prostim pretokom blaga.

23. Da bi se dosegla ta cilja, pa je, glede na resnično vrednost surovega materiala za zlat nakit, potrebno zagotoviti pravilne informacije glede vsebine zlata v surovem materialu. Čeprav bodo estetska privlačnost, kakovost izdelave in celotna cena nedvomno dejavniki, ki bodo vplivali na potrošnikovo končno odločitev, bo potrošnik zagotovo upošteval tudi delež zlata v izdelku. Zlato je vznemirljiva dobrina in zgodovina je pokazala nagnjenje človeštva k čistosti, skupaj z morda upravičenim strahom pred prevaro.

24. Vendar se, kot Komisija pravilno domneva, te zahteve lahko izpolnijo z ustreznim etiketiranjem.

25. Sistem etiketiranja, ki je v skladu s trenutno sprejeto lestvico tisočink, je popolnoma sorazmeren s cilji varstva potrošnika in poštenega trgovanja. Očitno je, da je javnost, z možnimi manjšimi izjemami, bolj navajena razmišljati v odstotkih kot v tisočinkah.

⁹ – Glej opombo 2.

26. Prej uporabljan in verjetno tudi zdaj bolj znan sistem karatov je prav tako jasen, vendar za pravilno uporabo zahteva rahlo nevsakdanje vedenje, da čisto zlato vsebuje 24 karatov, in sposobnost razmišljati v štiriindvajsetinah.

27. Sistem, ki ga kot nujnega zagovarja francoska vlada, je bolj nejasen. Brez dodatnih pojasnitev lahko potrošnika pripelje do sklepa, da so samo izdelki z oznako „zlato“ iz čistega zlata, medtem ko so tisti z oznako „zlata zlitina“ iz nečistega zlata. Ta sistem je kot tak neprimeren za doseg cilja, ki ga želi doseči, iz treh razlogov.

28. Prvič, ne daje nobene neposredne, pa tudi ne posredne natančne informacije o dejanski vsebnosti zlata v izdelku.

29. Drugič, potrošnika ne opozori na dejstvo, da je zlato čistine 750 tisočink prav tako zlitina, saj vsebuje 25 % ene ali več drugih kovin.

30. Tretjič, ne razlikuje med zlatom čistine 585 tisočink in tistim čistine 375 tisočink – razliko, ki je lahko za potrošnika, če sploh, pomembnejša kot razlika med čistino 750 tisočink in čistino 585 tisočink, saj se nanaša na razliko med zlitinami, ki vsebujejo bolj ali manj 50 % zlata.

31. Res je, da morajo vsaj izdelki dveh najnižjih standardov čistine vsebovati oznako natančne čistine. Tu pa je vzporedni sistem dvojnega označevanja kot bodisi „zlato“ ali „zlata zlitina“ površen in vsekakor neprimeren za posredovanje informacij o tem, kar je pravzaprav naraščajoča lestvica sorazmerne sestave.

32. Po mojem mnenju te pomanjkljivosti prevladajo nad predstavljenimi preprostostmi in prednostmi sistema, ki bolj povečuje kot zmanjšuje zmedo. Sporni predpis torej ni le manj primeren kot etiketiranje, za katerega se zavzema Komisija, temveč je pravzaprav neprimeren in nesorazmeren. Utemeljitev francoske vlade, da je predpis nujen dodatek k bolj „tehničnim“ informacijam tisočink, je torej brez podlage.

33. Na koncu je treba poudariti, da so utemeljitve francoske vlade oslABLJENE z dejstvom, da je ta med predhodnim postopkom s pismom Komisiji 7. februarja 2001 naznanila svoj namen, da bo predpis v celoti opustila.

Predlog

34. Zato menim, naj Sodišče:

1. ugotovi, da Francoska republika s tem, da je pridržala oznako „zlato“ zgolj za izdelke čistine 750 tisočink, medtem ko so izdelki čistine 375 ali 585 tisočink označeni kot „zlata zlitina“, ni izpolnila obveznosti iz člena 28 ES; in
2. Francoski republiki naloži plačilo stroškov.